

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla

- tuen tarpeen tunnistaminen ja
kulttuuritietoinen pedagogiikka

Pedaforum 21.8.2020
Hanna Väättäin
Arviointiasiantuntija/Karvi

PÄIVÄNTIMANTTI: Kännykät paljastavat juhkakansan juuret – Kartat näyttävät, mistä Helsingin massatapahtumiin saavuttiin

Kotimaa

Selvitys: Ulkomaalaistaustaisen on vaikeaa päästä korkeakouluun, eikä opiskelijoita tueta kouluissa tarpeeksi

Akateemisen kielitaidon kehittymistä ei tueta riittävästi, arvioi Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Luetuimmat

JUURI NYT PÄIVÄ VIIKKO

- Nyt.fi:** Itä-Helsinkiin aukesi uusi olutkeidas, jonka hampurilainen oli pikatestissä lähes täydellinen
- Taas yksi K-popin nuori lahjakkuus kuoli: Taustalla on Etelä-Koreaa riivaava seksivideo-epidemia nimeltä molka
- Pähkinät ovat yliverainen välipala, mutta osa pähkinöistä on terveellisempiä kuin muut – Asiantuntija arvioi kahdeksan suosittua pähkinää

Färre unga med invandrarbakgrund i högre utbildning – "Här finns en potential vi inte har råd att förlora"

Piilorasismia opinto-ohjauksessa, vaikeuksia kielen kanssa – ulkomaalaistaustaisen polku korkeakouluun on usein kivinen, selviää raportista

Opiskelijat tarvitsivat enemmän esikuvia ja tukea kielen kanssa sekä parempaa ohjausta ja verkostoja työelämään.

Korkeakoulu 21.11.2019 klo 14.08 | päivitetty 21.11.2019 klo 14.31

Pääuutiset

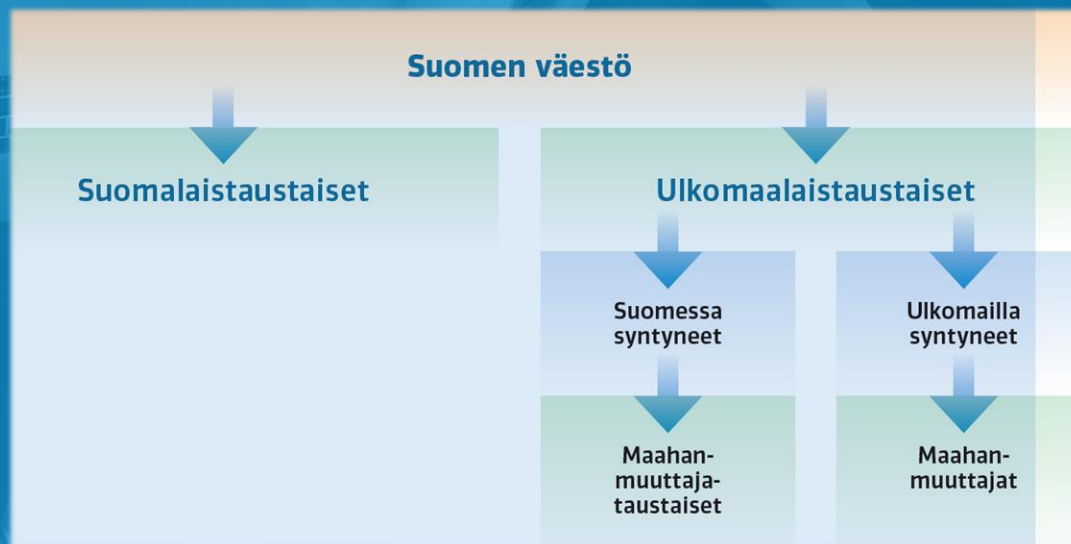

Yle seuraa p
hetkeltä – O
kommentte

Postilakossa yr
jatkuneeseen k
08:19

Arvioinnin keskiössä ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden osallistuminen ja osallisuus

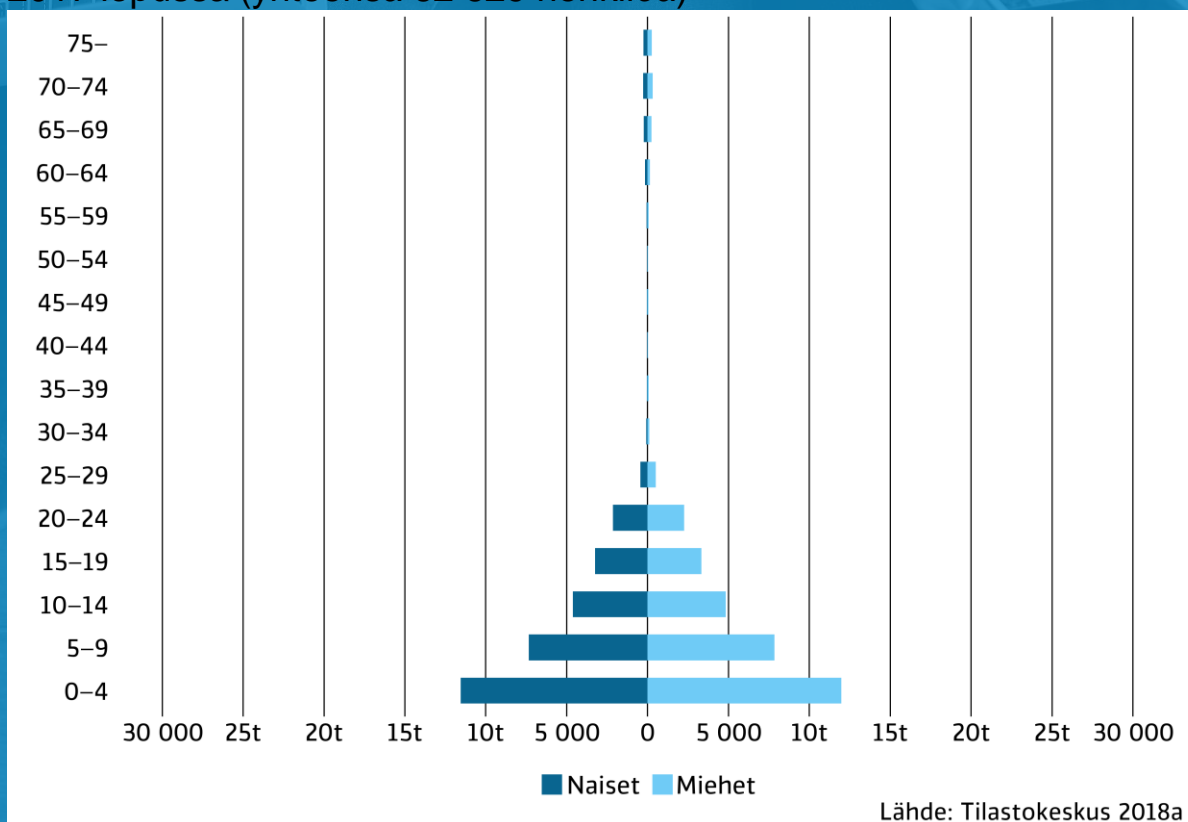

	ARVIOINNIN TEEMA			
	Osallistuminen	Opintojen kulku	Yhteisöllisyys ja osallisuus	Ohjaus ja tuki
Määrällinen tarkastelu	Tilastoaineisto	Tilastoaineisto		
Laadullinen tarkastelu		Korkeakoulu-vierailu	Korkeakoulu-vierailu	Korkeakoulu-vierailu

Nyt on juuri oikea hetki ennakoointiin

- Joka neljäs pääkaupunkiseudulla asuva alle kouluikäinen on ulkomaalaistaustainen
- Korkeakoulutuksen visio 2030: 50 % korkeakoulutettuja

Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten väestörakenne vuoden 2017 lopussa (yhteensä 62 629 henkilöä)

Lähde: Tilastokeskus 2018a

Ulkomaalaistaustaisten on vaikeampi päästä opiskelemaan

Hakeneet vs hyväksytyt opiskelijat 2017

	Maahanmuuttajataustaiset (yht. 393)		Maahanmuuttajat (yht. 2200)		Suomalaistaustaiset (yht. 55 052)	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
AMK-tutkinto	25 %	17 %	29 %	22 %	36 %	28 %
Alempi kk-tutkinto (yliopisto)	12 %	13 %	14 %	12 %	21 %	19 %
Ylempi kk-tutkinto (yliopisto)	19 %	11 %	23 %	21 %	23 %	21 %

Lähde: Tilastokeskus 2018; Airas ym. 2019

Koulutusten nivelvaiheiden hakukäytännöillä suuri merkitys

"Kielitaitovaatimukset vaikeuttavat sisäänpääsyä, ja ne, jotka pääsevät sisään ovat siksi yhdenmukaista joukkoa sisään päässeiden kanssa." (student)

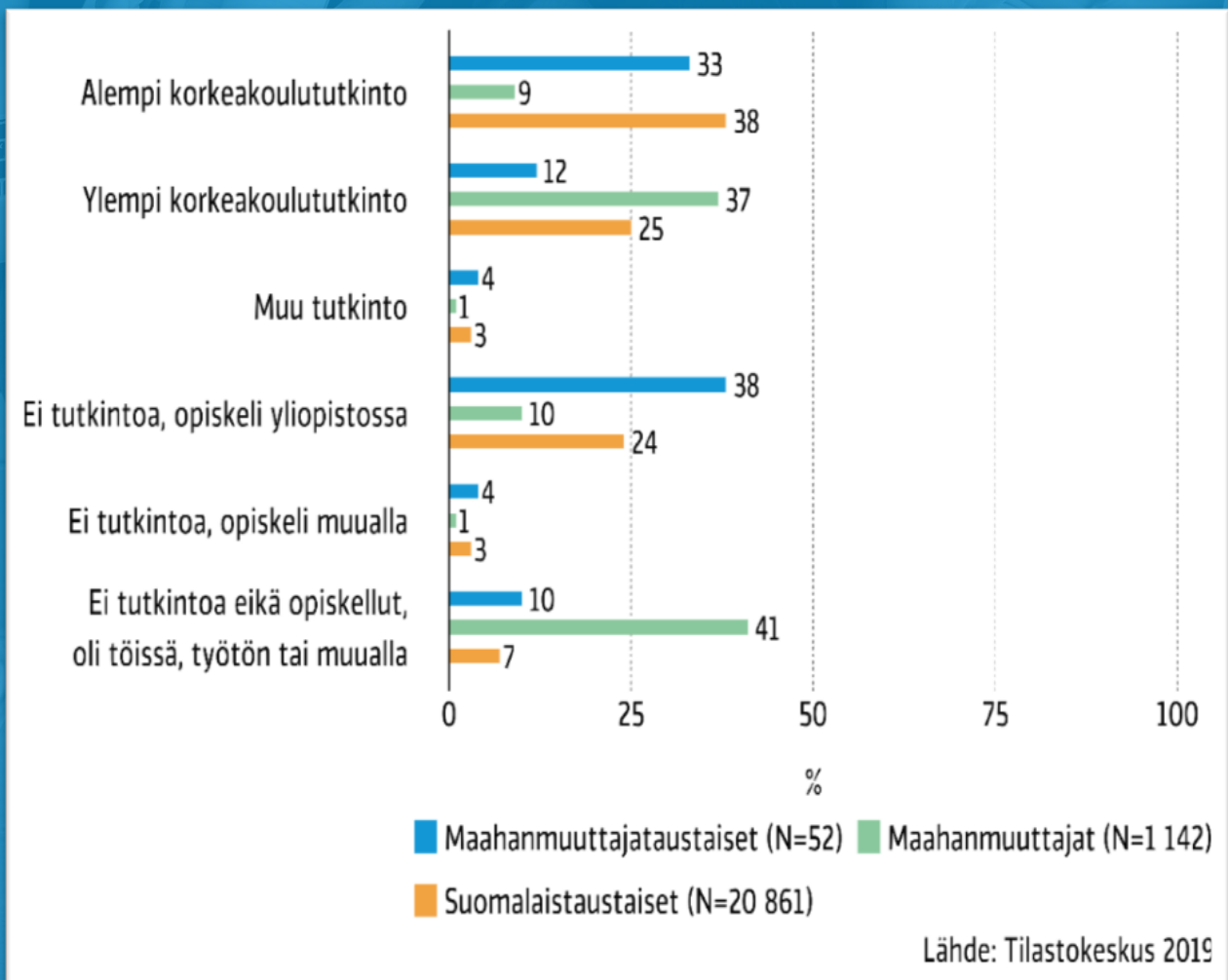
"I got in, but my language skills aren't good enough for studying." (student)

- Mikä on kielitaidon merkitys ja mihin perustuen hakukäytäntöjä laaditaan?
 - Korkeakoulu yhteiskunnan peilinä?
 - Työelämän muuttuvat/muuttumattomat vaatimukset ja tulisiko niiden olla samat kaikille?

Yliopistotutkintojen läpäisyasteissa suuria eroja

- 5 vuotta opintojen aloittamisen jälkeen 41 % maahanmuuttajista ”töissä, työtön tai muualla”
- Kolmannes maisteritutkinnon suorittaneista maahanmuuttajista muuttaa pois, noin puolet työllistyy Suomeen

Vuonna 2012 yliopisto-opinnot aloittaneiden tilanne vuoden 2017 lopussa syntyperän mukaan (%).

1. Ohjauksen ja tuen kohdentamisen haasteet

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ulkomaalaistaustaisten ryhmää ei tunnisteta

- opiskelijoiden määrän ja opintojen etenemisen seuranta mahdotonta
- vaikea kohdentaa viestintää, ohjausta ja tukea

HAVAINTO	KEHITTÄMISSUOSITUS	HYVÄ KÄYTÄNTÖ
Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden ryhmää ei tunnisteta tai rekisteröidä	Seurannan mahdollistaminen: jaetun tunnistamismenetelmän määrittely ja käyttöönotto korkeakouluissa	
Korkeakoulujen tiedotus opiskelumahdollisuuksista, pääsyyvaatimuksista ja hakumenettelyistä ei tavoita kohderyhmää/kohderyhmä ei löydä tietoa	Saavutettava viestintä: kieli- ja kulttuuritietoiset ja selkokieliset materiaalit ja kohdenneet kanavat	Kielitietoinen/selkokielinen viestintä ja monipuoliset viestintämenetelmät kohderyhmälähtöisesti

Moninaisuus huomataan kampuksilla ja enenevässä määrin strategioissa – entä koulutustoiminnassa?

- Moninaistuva opiskelijayhteisö huomataan kampuskuvassa, mutta erilaiset kulttuurit huomioon ottavia opetus- tai arviointimenetelmiä ei mainittu.
- Tarvetta kieli- ja kulttuuritaustan huomioimiselle ohjauksessa ja opetuksessa kuitenkin on:

“En aina ymmärrä käytettyä terminologiaa, opettaja ei aina ymmärrä, että kielenkäytöllä on merkitystä. Myös opettajan asenteet vaikuttavat.”
(opiskelija)

“Ne aattelee, että kun sä oot täällä, sä osaat.” (opiskelija)

2. Yhdenvertaisuuslähtökohdan problematiikka positiivisen erityiskohtelun näkökulmasta

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yhdenvertaisuus – kaikki samalla viivalla?

*”On tärkeää, että kaikki ovat samalla viivalla ja palvelut ovat samat kaikille.”
(johdon edustaja)*

Tarvitseeko meidän tietää, mistä opiskelijat tulevat, kunhan heillä on osaamista? (johdon edustaja)

- Positiiviselle erityiskohtelulle ei nähdä tarvetta ja kohdennetut toimet nähdään jopa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisina
- Sekä positiivisen erityiskohtelun tarvetta puoltavien että vastustavien näkökantojen perustelut voivat nojata käsitykseen yhdenvertaisuudesta (erilaiset tulkinnat)
- Ajatellaanko yhdenvertaisuutta **lähtökohtana** (vrt. tasa-arvoajattelu) vai **tavoitteena** koulutustoiminnalle?

Opiskelijanäkökulmakaan ei ole yksiselitteinen

”Maahanmuuttajille voisi olla esimerkiksi pidennetty koeaika, jotta saa keskittyä lukemaan suomenkieliset tehtävänannot (...) Tällaista ei saa, koska ”yhdenvertaisuus” suomalaisten kanssa.” (opiskelija)

”En tahdo tuntea itseäni erilaiseksi kuin muut.... on tärkeää, että kohtelu on samanlaista kaikille.” (opiskelija)

- Opiskelijoille on usein tärkeintä ryhmään kuulumisen – taustasta riippumatta (tunne osallisuudesta)

Opiskelijat hyötyvät positiivisesta erityiskohtelusta, mutteivät tahdo tulla leimatuiksi

Ohjaus ja tuki sekä niistä tiedottaminen tulisi toteuttaa erilaisuutta korostamatta: tuen integroiminen luonnolliseksi osaksi opintoja

Vertaismentorit, lisäaikaa tentteihin, tehtävien suorittamisen apuna tutor-opettaja

3. Opiskelijoiden tuen tarpeet ja hyvät käytännöt

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kohdennettuja ohjaus- ja tukipalveluja tarvitaan koko opintopolun ajan

- Hyviä käytäntöjä: huomiointi orientaatiojaksolla, tutoropettajat, vertaismentorointi, lisäaika tenteissä, palautteen saaminen kielellisestä osaamisesta, kieli- ja kulttuuritietoinen opetus jne.

”[Hyvänä käytäntönä korkeakoulussamme on] hyvin vahva opinto-ohjauksen malli sekä selkeä opintojen ohjausrakenne. Opinto-ohjauksessa on osoitettu vastuuhenkilö ohjaukseen.” (henkilöstön edustaja)

HAVAINTO	KEHITTÄMISSUOSITUS	HYVÄ KÄYTÄNTÖ
Opintojen alussa opiskelijoiden tuen tarvetta ei kartoiteta/tunnisteta	Opiskelijoiden ohjaustarpeiden kartoitus sekä kandi-että maisterivaiheesta aloittaville.	Opiskelijoiden huomiointi alkuvaiheen orientaatiojaksoilla

Eniten kaivattiin kielellistä tukea

”S2-vaihtoehto oli helppo lukiossa, mutta kostautunut yliopistoelämässä ja akateemisessa elämässä”

- Kielitaidon johdonmukainen kehittäminen keskeistä opinnoissa (ja työelämässä) pärjäämisen kannalta (esim. integroitu kielten opetus)
- Kyse ei ole vain kielen omaksumisesta vaan myös opiskelutaitojen ja -kulttuurin haltuunotosta:

”Ei riitä, että osaa suomea, vaan täytyy osata toimia suomalaisessa työ- ja opiskelukulttuurissa.” (henkilöstön edustaja)

”Runsas vapaus on ollut vaikeaa ihmisille, jotka eivät ole tottuneet kantamaan itse vastuuta omista opinnoista. Opetusmenetelmien tulee tukea opettelemista käytäntöjen kautta.” (opiskelija)

4. Osallisuuden tukeminen pedagogisin keinoin

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Osallisuuden kokemus on tärkeä, mutta kenellä on vastuu sen tukemisesta?

HAVAINTO	KEHITTÄMISSUOSITUS	HYVÄ KÄYTÄNTÖ
Opintojen aikaisen integroitumisen tuki on vähäistä (vastuu opiskelijoilla)	Osallisuuden kokemuksen vahvistaminen: verkostoitumisen ja aktiivisen toimijuuden tukeminen osana opiskelutarkeaa, esim. opiskelijoiden mukaan ottaminen toimielimiin	Opiskelijoiden moninaisuuden huomiointi tapahtumissa ja tiedotuksessa
Koulutusohjelmat ovat erillään ja vuorovaikutus suomalaistaustaisten kanssa vähäistä	Koulutusohjelmien toteuttaminen siten, että vuorovaikutus vertaisten kanssa arjessa laajenee	Ryhmiin sekoittaminen, koulutusten välinen yhteistyö
Opiskelijoiden osaamis- potentiaalia ja kulttuurista moninaisuutta ei aktiivisesti huomioida opetus- ja arviointimenetelmissä	Osaamis- potentiaali näkyväksi ja käyttöön: opiskelijoiden monipuolisen kieli- ja kulttuuritaustan hyödyntäminen opetuksessa	Osallistavan opetuksen menetelmien hyödyntäminen

Osallisuuden kokemus on tärkeä – miten sitä voitaisiin tukea enemmän?

- Henkilöstö ja johto nostivat opiskelijajärjestöjen roolin suuremmaksi osallisuuden kokemuksen rakentajina kuin mitä opiskelijat arvioivat.
- Vastuu osallisuuden kokemuksen vahvistumisesta on usein oppilaskunnilla, järjestöillä, yksittäisillä ohjaajilla ja opettajilla, hankkeilla tai opiskelijalla itsellään.
- Keskeistä ei ole vain se, että opiskelijat saavat tietoa yhteisistä asioista, vaan että **he pääsevät osallisiksi ja aktiivisiksi toimijoiksi.**

”Olisin toivonut, että olisin tiennyt aloittaessa kaikista niistä tukimahdollisuuksista, joita koulussa on. Nyt, kun olen ollut mukana opiskelijakunnassa, koen, että tukea on hyvin saatavilla.” (opiskelija)

Osallisuuden kokemusta voidaan vahvistaa pedagogisilla valinnoilla ja opetusjärjestelyillä – myös etäopetuksessa

- Monimuoto- ja itsenäinen opiskelu tuottivat joillekin opiskelijoille haasteita:

*”[Haastavaa opiskelussa on ollut], että kontaktiopetusta on vähennetty.”
(opiskelija)*

”Olisi hyvä olla enemmän ryhmitöitä. Nyt on paljon yksilötyöskentelyä. Tämä olisi hyvä siksi, että ihmiset oppivat eri tavoin, se tukee verkostoitumista ja vuorovaikutusta.” (opiskelija)

” [Haastavaa opiskelussa on ollut] opintojen itsenäisyys, itse pitää huolehtia kaikesta. Neuvojen pyytäminen on hankalaa. Ryhmityöt ja keskustelut ovat todella vähäisiä.” (opiskelija)

**Miten sovitetetaan vahva
yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoperusta
sekä erityisen tuen tarve niin, että
ulkomaalaisten opiskelijoiden
kohdalla toteutuu tosiasiallinen
yhdenvertaisuus?**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kiitos!

Karvin tulevia tapahtumia:

- Maahanmuuttajien koulutuspolut-julkistustilaisuus 7.9.2020 (webinaari)
- Korkeakoulujen laatuseminaari 10.11.2020 (webinaari)
- Arviointifoorumi 13.1.2021 (Finlandia-talo)

Seuraa meitä somessa:

Facebook

Twitter

LinkedIn

Instagram

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Lisätietoja www.karvi.fi